

# Minerals with a French connection, una nova obra sobre la mineralogia de França

Javier CASADO (GMC; Sant Sadurní d'Anoia)

Marc CAMPENY (GMC / Museu de Ciències Naturals de Barcelona)

## Ressenya del llibre

A cavall del canvi de segle, Igor Pekov va encetar la moda de les *type mineralogies*, és a dir, dels llibres de Mineralogia basats en les localitats tipus d'un país concret. En el seu cas, va ser la seva Rússia natal (Pekov, 1998), volum al que molt poc després s'afegí el d'en Daniel Atencio sobre el Brasil (Atencio, 2000). Uns anys més tard, al 2003, Laszlo Hórvath va fer el mateix amb els minerals identificats per primer cop al Canadà, introduint com a novetat sobre les anteriors també els minerals batejats en honor a canadencs (Hórvath, 2003). Van seguir poc més endavant els volums sobre Groenlàndia (Petersen i Johnsen, 2005) i Suïssa (Roth, 2006). El 2009 va aparèixer

la versió impresa de la *type mineralogy* d'Itàlia, tot i que ja s'havia distribuït al 2004 en format DVD (Cirioti, Faccio i Pasero, 2009). La llista, fins ara, es tancava amb el llibre sobre els minerals descoberts a Bèlgica o amb antropònims d'origen belga (Van de Meersche, De Paepe i Stoops, 2010).

A l'espera de què en algun moment s'afegeixin a la llista les publicacions equivalents dels EUA i d'Alemanya (que de ben segur apareixeran un dia o altre), ens arriba ara el volum dedicat a França, publicat com a "Special Publication" de *The Canadian Mineralogist* (com també ho van ser els dedicats a Canadà i a Groenlàndia), en aquest cas amb un títol de reminiscències clarament cinematogràfiques. Com no podia ser de cap altra manera, *Minerals with a French connection* (figura 1) compta amb un autor francès, i a més un de gran prestigi, com el Dr. François Fontan, investigador de Mineralogia de la Universitat Paul Sabatier de Toulouse i epònim del mineral fontanita, una foto del qual il·lustra la contraportada del llibre. Malauradament, la seva sobtada mort l'any 2007, poc després d'haver-se jubilat i quan estava plenament dedicat a la recerca del material necessari per a la redacció d'aquest llibre, va interrompre el desenvolupament del projecte. El testimoni el va prendre tot seguit el segon autor del llibre, el Dr. Robert F. Martin, professor de Mineralogia de la McGill University a Montreal, Canadà (epònim del mineral martinita). En Robert Martin va ser durant molts anys editor de la revista *The Canadian Mineralogist* i era amic personal d'en François Fontan i coinspirador amb ell de la idea d'escriure aquesta *French connection*.

És de sobra conegut que la trajectòria de França en el terreny de la Mineralogia li confereix tot el crèdit necessari per meritjar un llibre dedicat als seus minerals i als seus mineralogistes. Aquesta tradició arrenca ja des de la pròpia il·lustració i es consolida al llarg del segle XIX i bona part del XX. Així, el 1783 s'obrí la prestigiosa École des Mines de París (estrictament, École Nationale Supérieure des Mines), encara en funcionament amb el nom actual de Mines ParisTech. El 1793, l'antic Jardin des Plantes del 1635 es transformà en el Muséum National d'Histoire Naturelle i el 1841 presentà la seva secció

Fig. 1. Portada del llibre *Minerals with a French connection*.

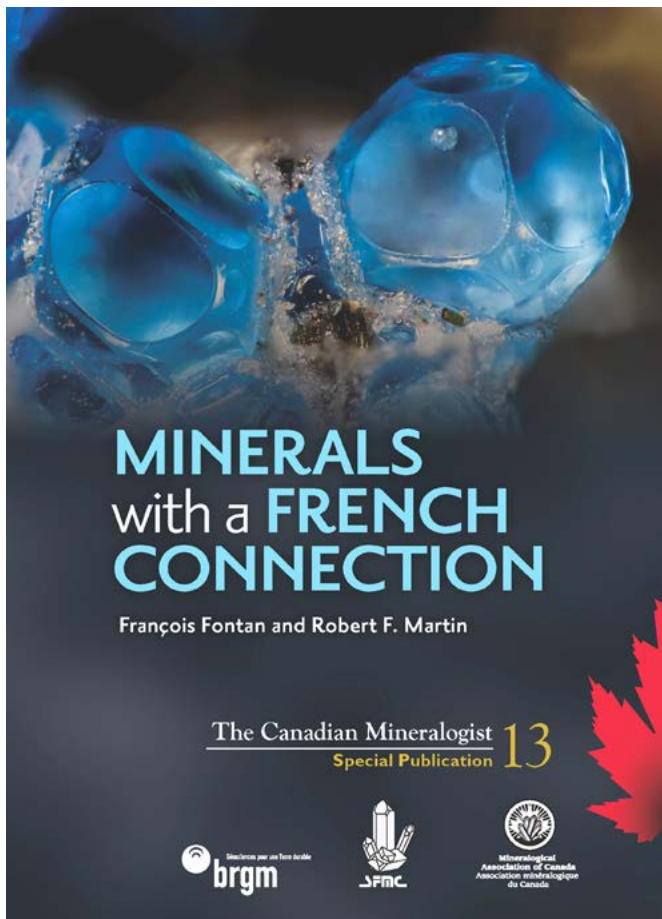




Fig. 2. Bussyita-(Ce) de la seva localitat tipus, el complex alcalí de Mont Saint-Hilaire, Montérégie, Quebec, Canadà; amb nenadkevichita i aegirina. Amplada de camp: 1,2 mm. Col·lecció i foto: Peter Tarassoff (aquí reproduïda amb el seu permís), del llibre *Minerals with a French connection*.

dedicada a la Mineralogia. El 1878, Alfred Louis Olivier Legrand Des Cloizeaux (epònim del mineral descloizita) fundà la Société Française de Minéralogie et de Cristallographie (SFMC), encara activa avui dia i una de les entitats responsables de la publicació d'aquest llibre, juntament amb la Mineralogical Association of Canada. Més recentment, el 1959, es constituí el Bureau de Recherches Géologiques et Minières (BRGM), el servei geològic nacional de França, que també hi participa en l'edició d'aquest volum.

Tota aquesta tradició es veu reflectida en un immens llistat de científics francesos de primer nivell que, d'una manera o una altra, han deixat la seva empremta en la mineralogia moderna, ja sigui des de la geologia, la química, la cristal·lografia, la mineralogia descriptiva i analítica o la física. En molts casos, els seus mèrits han estat reconeguts amb la denominació de noves espècies minerals en el seu honor, de

Fig. 3. Serandita de la pedrera Poudrette, complex alcalí de Mont Saint-Hilaire, Montérégie, Quebec, Canadà; amb analcima i aegirina. Mida del cristall: 4 x 4 x 7 cm. Col·lecció: Université Laval; foto: László Horváth (aquí reproduïda amb el seu permís), del llibre *Minerals with a French connection*.



a		b	
afmita	jacquesdietrichita	adamita	lapeyreïta
angarfita	jasrouxita	asselbornita	leydettita
bariofarmacoalunita	maghrebita	camerolaïta	liandratita
bouazzerita	mahnertita	deloryita	mcnearita
camerolaïta	omsita	favreaüta	molibdoformacita
deliensita	pradetita	formacita	plancheïta
deloryita	pushcharovskita	gatelita	rollandita
favreaüta	theresemagnanita	grandidierita	schubnelita
fôretita	trimounsita	guarinoïta	serandita
geminita	vuagnatita	hibonita	theresemagnanita
guarinoïta	yvonita	iltisita	
hidroxiferroromeïta			

Fig. 4. Noms d'espècies minerals: a) descobertes a França gràcies a la col·laboració de membres de l'AFM; b) dedicades a mineralogistes amateurs francesos.



Fig.5. Omsita de la seva localitat tipus, el dipòsit de ferro del Correc d'en Llinassos, Oms, Pirineus Orientals, Occitània, França; amb esferes verdes de glaucoserita. Amplada de camp: 2 mm. Foto: Jean-Marc Johannet (aquí reproduïda amb el seu permís), del llibre *Minerals with a French connection*.

manera que un resum dels seus noms equival a fer un repàs a qualsevol manual de Mineralogia: Agard, Alluaud, Aubert, Bariand, Barrois, Becquerel, Béhier, Berthier, Bertrand, Beudant, Biot, Bobierre, Boulanger, de Bournon, Boussingault, Brasse, Brochant de Villiers, Bussy (bussyita-(Ce), figura 2), Carnot, Cassedane, Cerveille, Cesbron, Chervet, Chopin, Claudet, Coquand, Cordier, Cumenge, Curie, Curien, Daurée, Delafosse, Deliens, Des Cloizeaux, Despujols, Deville, Dietrich, Dolomieu, Dufrénoy, Dumortier, Dussert, Fabriès, Faujas de Saint Fond, Fischesser, Fluck, Fontan, Fôret, Friedel, Gaudefroy, Gay-Lussac, Geffroy, Giraud, Gonnard, Gorceix, Guérin, Guettard, Guillemain, Haüy, Hocart, Johan, Joliot, Julien, Lacroix, Laffitte, Lafôret, de Laumont, Launay, Lavoisier, Le Châtelier, Lecoq, Lenoble, Lévy, Lulzac, Macquart, Mallard, Mantiene, Mari, Meerschaut, Moëlo, Morineau, Moissan, Neltner, Odin, Offret, Orcel, Pélégot, Permingeat (a qui dediquen el llibre els autors), Perroud, Picot, Pierrot, Piret, Protas, Proust, Raguin, Rameau, Rémond, Romé de l'Isle, Roques, Roubault, Rouxel, Sabatier, Sainfeld, Saliot, Senarmont, Sklodowska, Termier, Thénard, Ungemach, Vauquelin, Vésignié, Vincienne, Wurtz, Wyart, Yvon.

De fet, si algun retret se li pot fer a França en el camp de la Mineralogia és el que li fan els autors a la plana 6 del llibre, on expliquen les dificultats que hi ha per a la caracterització de noves espècies arran la decisió del Ministèrre de l'Éducation, presa als anys '80, de no finançar més la recerca en mineralogia sistemàtica. La contenció amb que està formulada la queixa apunta a què ha estat l'autor canadenc qui l'ha redactada; probablement l'autor francès hagués estat més bel·ligerant al respecte.

Però si el suport institucional a la mineralogia sistemàtica ha desaparegut pràcticament de França, la seva tradició històrica ha estat represa, i amb entusiasme, per l'activitat amateur, costum que ja ve de

lluny, amb els aventurers i exploradors del segle XIX: Adam, Hibon, Planche, Grandidier, Serand (serandita, figura 3)...; però que recentment ha assolit el seu màxim nivell. El 1984 es fundà l'Association Française de Micromineralogie (AFM, a la que es va dedicar el mineral afmita), que va aplegar a una gran quantitat d'aficionats a la mineralogia de tot el país. Els seus membres han col·laborat, d'una manera o una altra, en la identificació d'almenys 23 noves espècies minerals (figura 4a). La tasca realitzada per aquests aficionats també s'ha vist reflectida en la quantitat de minerals l'etimologia dels quals procedeix d'antropònims de mineralogistes francesos no professionals (figura 4b).

Pel que fa al llibre en sí, es tracta d'un autèntic volum de referència, amb una edició molt cuidada, enquadernada amb tapa dura i amb una gran qualitat fotogràfica. De cada mineral citat, hi ha com a mínim una o dues fotografies i, sempre que ha estat possible, d'exemplars procedents de la localitat tipus, encara que no es tractin dels millors exemplars descoberts arreu del món. Tant la introducció històrica de les primeres pàgines com el repàs que es fa a la història de la Mineralogia (no només la francesa) a través de les biografies dels personatges protagonistes d'aquesta història són en extrem valuoses. Les descripcions, tant de l'aspecte del mineral com del seu context geològic, són breus però molt entenedores, potser massa superficials pel professional però molt més assequibles per l'aficionat que les descripcions tècniques habituals dels articles científics. Per posar algun "però" a aquesta edició, hi ha certa informació repetida (per exemple, la referida al context geològic de tots els minerals descrits a la mateixa localitat que, forçosament, ha de ser la mateixa: Cap Garonne, Barrot, Jas Roux...). Organitzada d'una altra manera, potser hagués contribuït a "aprimar" una mica el llibre, potser en un apartat propi o en forma d'annex.



Fig.6. Tubulita de la seva localitat tipus a França, la pedrera Le Rivet, pedreres de Peyrebrune (6 km a l'est-sud-est de Réalmont), Tarn, Occitània. Longitud del cilindre: 0,4 mm. Col·lecció: Robert Pecorini; foto: Jean-Marc Johannet (aquí reproduïda amb el seu permís), del llibre *Minerals with a French connection*.

Els annexos, precisament, ofereixen aquest tipus d'organització alternativa i resulten extraordinàriament útils.

En les figures 5 i 6, omsita i tubulita, dos exemples d'espècies minerals amb localitat tipus a França.

D'errors, n'hi ha poquíssims i, sobre tot, es centren en les indicacions geogràfiques. Així, en els peus de foto (però no en el cos principal del text) de l'île d'Aval –trebeurdenita– i del Mont Saint-Michel –mössbauerita– s'insisteix en situar aquestes dues localitats en el departament bretó d'Ille-et-Villaine, quan en realitat pertanyen al de Côtes d'Armor (en Bretanya) i al de Manche (en Normandia), respectivament. I als lectors catalans i aragonesos segur que els sorprèn assabentar-se que Casserres –aerinita– es troba a la Vall d'Aran, província d'Osca. Però l'ingent quantitat d'informació atresorada en *Minerals with a French connection* fa que aquests petits detalls no desllueixin l'obra en general, i ja han estat comunicats per tal que siguin corregits en futures edicions. Sense ser errors en sentit estricte, i agraint l'esforç addicional que representa incloure aquests minerals dins la recopilació, no es pot deixar d'esmentar el cas de l'estauroilita que, tot i que la primera descripció es fes sobre material bretó, no té

oficialment reconeguda la Bretanya com a localitat tipus (per exemple, així es recull a mindat.org) o el cas de "l'adopció" de Richard Chenevix, químic irlandès que per les seves creences religioses va viure la major part de la seva vida a França. Altres casos, com Ellenberger, Tazieff, o Marie Sklodowska-Curie, van acabar adoptant efectivament la nacionalitat francesa.

En resum, *Minerals with a French connection* respira un aire divulgatiu combinat amb un elevat rigor científic i documental que sumat al seu atractiu disseny fan d'ella una publicació molt recomanable per a qualsevol amant de la mineralogia. La seva lectura és amena i les dades més científiques es poden anar assimilant sense necessitat de coneixements molt específics. És un llibre molt recomanable, gairebé imperatiu per a tots aquells interessats en la sistemàtica mineral i, especialment, en el camp de les *type mineralogies*.

## Bibliografia

- ATENCIO, D. (2000). *Type mineralogy of Brazil*. São Paulo: Museu de Geociências, Instituto de Geociências, Universidade de São Paulo.
- CIRIOTTI, M.; FACCIO, L.; PASERO, M. (2009). *Italian type minerals*. Pisa: Edizioni Plus, Università di Pisa.
- HÓRVATH, L. (2003). *Mineral species discovered in Canada and species named after Canadians*. "Special Publication 6" de The Canadian Mineralogist, Mineralogical Association of Canada, Canadà.
- MELGAREJO, J.C. (2003). *Atlas d'associacions minerals en làmina prima*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- PEKOV, I. (1998). *Minerals first discovered on the territory of the former Soviet Union*. Moscou: Ocean Pictures.
- PETERSEN, O.V.; JOHNSEN, O. (2005). *Mineral species first described from Greenland*. "Special Publication 8" de The Canadian Mineralogist, Mineralogical Association of Canada, Canadà.
- ROTH, P. (2006). *Minerals first discovered in Switzerland and minerals named after Swiss individuals*. Achberg (Alemanya): Kristallographik Verlag.

## Entrevista al professor Robert F. Martin

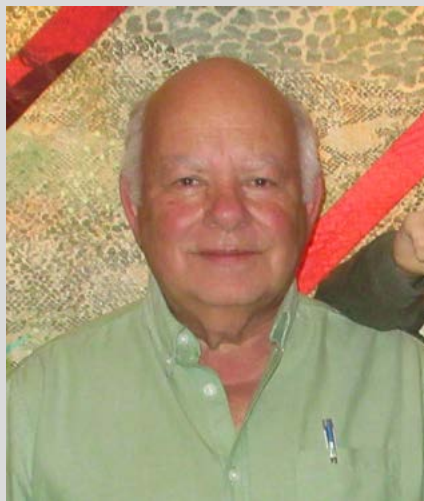
L'elaboració de la ressenya de la fabulosa obra *Minerals with a French connection* ens va servir com a excusa per parlar amb en Robert F. Martin, coautor del llibre i un veritable mite vivent de la Mineralogia moderna.

En Robert Martin és professor emèrit de la McGill University de Montreal (Quebec, Canadà) i té una estreta relació amb Barcelona, ciutat que visita assíduament, doncs és un col·laborador actiu del grup de jaciments minerals de la UB.

Aprofitem doncs per parlar amb ell i que ens expliqui alguns detalls sobre aquesta obra i per parlar, en general, de la seva trajectòria i el món de la Mineralogia:

—Robert, explica'ns com han nascut les diferents publicacions sobre *type mineralogies* on has participat i, especialment, com va sorgir la idea de fer aquest *Minerals with a French connection*.

—«Sempre he estat interessat en els minerals. Vaig fer d'editor de *The Canadian Mineralogist* durant 34 anys, des de 1978 fins el



Robert F. Martin (febrer 2018).

2012, tot i que inicialment només se m'havia nomenat editor per un període de cinc anys. Amb el meu estil d'edició de "línia per línia" la revista va prosperar i jo vaig fer una gran xarxa de contactes. La publicació de sis números d'una revista et dona una habilitat multitasca i, per tant, la possibilitat de publicar llibres no semblava un repte insalvable. Així doncs, vaig començar una sèrie de Publicacions Especials. Sense aquesta xarxa de contactes amb científics francesos que havia fet com a editor, m'hauria resultat molt difícil imaginar escriure aquest llibre "a distància".

»Entre els llibres que he editat, hi ha la "Special Publication 6",

editada el 2003. Va tractar sobre els minerals descoberts a Canadà, i també les espècies que van descobrir en un altre lloc però van rebre el nom de canadencs. L'autor va ser en László Horváth, un mineralogista amateur. A continuació, va aparèixer la "Special Publication 8" (2005), d'Ole Johnsen i Ole Petersen de Copenhaguen, que van escriure sobre els minerals descoberts a Groenlàndia, un veí oriental del Canadà. L'any 2004 em vaig apropar a François Fontan, de Tolouse, que estava a prop del final de la seva carrera com a científic del CNRS, per suggerir-li realitzar un llibre del mateix estil sobre França. Realment li va agradar la idea i aviat va començar a treballar i a recollir informació sobre els científics francesos que van posar els fonaments de la mineralogia i la cristal·lografia. El sentiment d'en François era que la mineralogia francesa havia perdut bona part de la seva lluentor i volia fer el possible per augmentar de nou la seva visibilitat. Aviat ens vam adonar que s'havia fet molt poc sobre els minerals descoberts a França, i absolutament res sobre els minerals que es van descobrir en un altre indret però que havien rebut el nom de ciutadans francesos.»

—«I have always been interested in the rock-forming minerals. I served as editor of *The Canadian Mineralogist* from 1978 to 2012. I was initially named for a five-year term! With my style of line-by-line editing, the journal thrived, and I developed a great network of contacts. To publish six issues of a journal led to an ability to “multitask”. The prospect of publishing books did not seem like an insurmountable challenge, so I started a Special Publication series. Had I not had the network of contacts with French scientists that I had developed as editor, I would have found it very difficult to envision writing that book “at a distance”.

»Among the books that I have edited, you will see “Special Publication 6”, published in 2003. It dealt with minerals first discovered in Canada, and minerals discovered elsewhere and named after Canadians. The author was László Horváth, an amateur mineralogist; I edited the book. Then came Special Publication 8 (2005), by Ole Johnsen and Ole Petersen, of Copenhagen, who wrote on the minerals first discovered in Greenland, an eastern neighbour of Canada. In 2004, I approached François Fontan, of Toulouse, who was close to the end of his career as a CNRS scientist, to suggest that he undertake a book like SP6 and SP8 about France. He really liked the idea, and soon began to work on gathering information about famous French scientists who laid the foundations of mineralogy and crystallography. He felt that mineralogy had lost a lot of its former luster in France, and wanted to do what he could to increase its visibility. We both realized that little had been done earlier on minerals discovered in France, and nothing had been

done on minerals discovered elsewhere and named after French citizens.»

—Ara ens parlaves del professor Fontan, primer autor del llibre; si no et fa res, explica'ns una mica qui era en François.

—«En François era col·laborador molt proper de Joan Carles Melgarejo de la Universitat de Barcelona. Tenia un coneixement enciclopèdic de la literatura sobre els minerals de la classe dels fosfats i va ser responsable d'aquesta important secció de l'Atlas [es refereix a *l'Atlas d'associacions minerals en làmina prima*; Melgarejo, 2003] que en Joan Carles preparava en aquells temps. Era una persona molt interessada en la història i en voler establir el record allà on s'hi havien produït injustícies. Posseïa una enciclopèdia impressionant en la qual es podien trobar esbossos biogràfics de molts científics il·lustres. A més, tenia accés a l'excel·lent biblioteca de la Universitat Paul-Sabatier de Toulouse. Així va començar a treballar en el projecte el 2005. De fet, jo no hi estava directament involucrat als inicis, tot i que sabia que en algun moment m'hi hauria de posar perquè en François no estava habituat a escriure en anglès. Tot i així, aquest moment va arribar inesperadament, ja que en François, que semblava la viva imatge de la salut, va morir de sobte, i això ho va canviar tot. Em vaig adonar ràpidament que si volia que el projecte veiés la llum, hauria de ser jo qui el fes realitat malgrat treballar en un altre continent, “lluny de l'acció” i malgrat una pila d'altres compromisos. Finalment, el treball m'ha dut deu anys, però ara ja és una realitat!»

—«François was a close collaborator of Joan Carles Melgarejo; he had an encyclopedic knowledge of the literature on phosphate minerals, and was responsible for that major section in the Atlas that Joan Carles prepared. Furthermore, he was very interested in history and in setting the record straight where there had been injustices. He owned a very impressive encyclopedia in which biographical sketches of many illustrious scientists could be found. Furthermore, he had access to a good library at the Université Paul-Sabatier. So he started working on the project in 2005. I was not involved at the beginning, but knew that I would be heavily involved eventually, as François was not adept at writing in English. Then in 2007, François, who seemed to be the picture of health, died suddenly, and that changed everything. I quickly came to realize that if the project was ever going to finish, I would have to do it, in spite of working at on another continent, “far from the action” one might say, and in spite of many other commitments. So it took me ten years, but it got done!»

—Segurament, preparant aquest llibre hauran sorgit milers d'anècdotes..., ens n'expliques alguna?

—«Al preparar un llibre d'aquest tipus apareixen alguns casos molt desafiadors i que requereixen un treball d'un veritable detectiu. De fet, en un cas, tenia tan poques dades sobre la persona a la que s'havia honrat el nom d'una espècie que vaig confiar, precisament, en un detectiu privat que vaig conèixer en un congrés de mineralogia. Li vaig explicar que estava colpejant una paret de maó i sense esperança de trobar

una solució. Em va demanar que li enviés el que sabia o sospitava sobre la persona. El congrés va acabar al migdia d'un diumenge i vaig enviar-li la informació el mateix diumenge al vespre. Al cap de dos dies, el dimarts, em va dir tot el que volia saber: havia recuperat el certificat de naixement de la persona i havia parlat per telèfon a un amic íntim de la família. La ciutat de naixement va resultar ser molt llunyana a la que jo pensava i en la que havia focalitzat inicialment la meva recerca.

»L'enviament de cartes va ser també important per resoldre alguns casos. El cas de la brassita n'és un bon exemple. Qui era la Réjane Brasse? En François Fontan havia anomenat un fosfat en el seu honor. En aquella època, la Réjane havia treballat a la Universitat de París-Sud a Orsay. Potser ella encara vivia a la zona? Així doncs, vaig escriure una dotzena de cartes a persones que tenien el cognom Brasse, que no era molt comú, a la zona de París-Sud. No vaig obtenir cap resposta. Després vaig recordar que en un article posterior que ella havia publicat amb en François, havia utilitzat el seu nom de casada: Stahl. Vaig començar a enviar més cartes i, finalment...BINGO! Vaig contactar amb una de les filles de la Réjane, que va comunicar el contingut de la meva carta a la seva mare. En aquella època s'havia allunyat de París. Em va enviar tot el que necessitava saber. La informació important sobre la gent en aquests dies és efímera i llibres com aquest són essencials per registrar informació sobre els personatges. L'autor ha de ser persistent i tenir bons recursos!»

—«To prepare a book of this type, there are some cases that are very challenging, and that require

real detective work. In fact, in one case, I had so few facts about the person being honored that I did confide in a real private detective I met at a mineralogical conference. I told him that I was hitting a brick wall, with no hope of a solution. The conference ended at noon on a Sunday. He asked me to send him what I knew or suspected, which I did that Sunday night. By Tuesday, he told me everything I wanted to know; he had retrieved the person's birth certificate on line, and phoned to a close friend of the family. The city of birth turned out to be very far from the one I had concluded was to be the focus of my research.

»Letter writing was important to crack some cases. The case of brassite is a good example. Who is Réjane Brasse? My deceased coauthor had named a phosphate in her honor. At the time, she worked at the Université de Paris-Sud at Orsay. Did she perhaps still live in the area? So I wrote a dozen or so letters to people having the not-very-common last name Brasse in the Paris-Sud area. That led to nothing. Then I remembered that in a later article with my coauthor, she used her married name, Stahl. So out went more letters, and then, BINGO, I hit upon one of Réjane's daughters, who communicated the contents of my letter to her mother. By that time, she had moved far away from Paris. She sent me everything that I needed to know. Important information about people these days is ephemeral. Books like this are essential to record information about personalities. The author needs to be persistent and resourceful!»

—Realment, la recerca a vegades és buscar una agulla en un paller, Robert. I, deixant de ban-

da aquesta magnífica publicació, quins nous projectes prepara en Robert Martin en un futur proper?

—«Pel que fa a les publicacions especials de *The Canadian Mineralogist*: la "Special Publication 9" va ser un atlas de migmatites (2008). Ja està imprès però ara s'està treballant en una segona edició. La "Special Publication 9", titulada "Pegmatites" ha hagut de ser reimpressa, ja que es van esgotar les primeres mil còpies i l'autor ja ha decidit començar a escriure una segona edició, amb nous capítols. Actualment, estic treballant en dos llibres més. Un d'ells sobre minerals de pegmatites emprats com a gemmes i un altre sobre els minerals de Mont Saint-Hilaire, Quebec. En ambdós casos, edito el text, però no sóc l'autor principal. A llarg termini, he començat a recopilar informació per a un llibre titulat *Minerals with a Canadian connexion* que serà una actualització de la "Special Publication 6". Serà tan detallat com aquesta "Special Publication 13" i tindrà en László Horváth com a coautor. Finalment, estem treballant amb l'atles de silicats en làmina prima amb en Joan Carles Melgarejo.»

—«Special Publication 9 was an atlas of migmatites (2008). It is now out of print. I am after the author to work on a second edition. Special Publication 10, entitled Pegmatites, has had to be reprinted, as the first thousand copies sold out. The author has decided to start writing a second edition, with new chapters. At present, I am working on two books in the Special Publication series. One is on gem minerals in pegmatites, and another is on the minerals of Mont Saint-Hilaire, Quebec. In both cases, I edit the text, but am

not an author. Looking down the line, I have started to gather information for a book patterned after Special Publication 13, to be entitled “Minerals with a Canadian Connection”. It will be an update of SP6, will be detailed like SP13, and will have László Horváth as coauthor (with me). Then there is the Atlas of Silicate Minerals in Thin Section with Joan Carles Melgarejo. Of course, there are in addition several articles that need to be completed...»

—Molts dels minerals amb “*French connection*” han estat descoberts per aficionats a la mineralogia; de fet a Catalunya, tenim un exemple recent amb el cas de l’abellaïta. En aquest sentit, com veus el paper dels aficionats i els mineralogistes amateurs?

—«En els dos anys que en François va treballar en aquest projecte, no va fer gairebé res per apropar-se a la comunitat de mineralogistes aficionats ni per descriure els minerals que aquests havien descobert. Vaig decidir-me a obrir aquest front tenint el plaer de conèixer els principals mineralogistes aficionats actius a França. Em vaig adonar ràpidament que el perfil de la mineralogia a França, actualment, està gairebé per complert en mans dels mine-

ralogistes aficionats, que són els encarregats del descobriment de noves espècies i que tenen suficients contactes a l’exterior per saber a qui preguntar si els cal una anàlisi d’estructura abans de la presentació d’una nova proposta a la Comissió de Nous Minerals, Nomenclatura i Classificació de la IMA. Estic impressionat amb el nivell de sofisticació dels mineralogistes aficionats en aquests dies; són observadors molt aguts i prenen el temps per explorar adequadament la perspectiva. En definitiva, necessiten ajuda de la comunitat universitària, però cada vegada més marquen el ritme dels nous descobriments en els àmbits als quals tenen accés.»

—«In the two years that François worked on this project, he did nothing at all to approach the amateur mineralogy community and to describe the minerals they discovered. On that front, I had the challenge to get to know the leading amateur mineralogists active in France. I quickly realized that the profile of mineralogy in France today is almost entirely in the hands of amateur mineralogists, who are responsible for the discovery of new species, and who have sufficient contacts abroad to know who to ask if a crystal-structure analysis needs to be done prior to submission of

a proposal to the IMA’s Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification. I am impressed at the level of sophistication of amateur mineralogists these days; they are keen observers, and take the time to explore a prospect properly. They ultimately need help from the university community, but they increasingly set the pace of discoveries in the areas to which they have access.»

—Ens quedarien moltes preguntes per fer-te però de moment ho deixarem aquí...

—«En podem parlar més quan ens trobem la propera vegada, això sí..., amb molt de vi del Priorat!»

—«We can discuss more when we meet next time, with plenty of Priorat wine available!»

I és que en Robert és un gran científic, però també un *bon vivant*, i si volem seguir l’entrevista haurem d’anar al Priorat a fer una copeta de vi negre i si hi ha temps (només si sobra temps), a remenar terregalls, a veure si trobem alguna mostra interessant.

*Merci beaucoup, Robert!*